

VENDIM
Nr. 18, datë 14.04.2015
NË EMËR TË REPUBLIKËS
SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	kryetar i	Gjykatës Kushtetuese	
Vladimir Kristo	anëtar i	“	“
Sokol Berberi	anëtar i	“	“
Vitore Tusha	anëtare e	“	“
Altina Xhoxhaj	anëtare e	“	“
Fatmir Hoxha	anëtar i		
Gani Dizdari	anëtar i	“	“
Besnik Imeraj	anëtar i	“	“
Fatos Lulo	anëtar i	“	“

me sekretare Blerina Basha, në datën 03.02.2015 mori në shqyrtim në seancë plenare, mbi bazë dokumentesh, çështjen me nr. 68/35 Akti, që i përket:

KËRKUES: Dritan Fani

SUBJEKT I INTERESUAR: Prokuroria e Përgjithshme

OBJEKTI: Shfuqizimi si të papajtueshme me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë i vendimeve nr. 00-2014-1133, datë 11.7.2014 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, nr. 713, datë 4.7.2012 të Gjykatës së Apelit Tiranë dhe nr. 44, datë 26.3.2012 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Kurbin.

BAZA LIGJORE: Nenet 42/2 dhe 134 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Fatos Lulo; mori në shqyrtim pretendimet me shkrim të kërkuarit, që kërkon pranimin e kërkesës; njoftoi subjektin e interesuar, i cili nuk paraqiti prapësime, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Kurbin, me vendimin nr. 110, datë 20.7.2004, ka vendosur, ndër të tjera, deklarinim fajtor të kërkuarit për veprën penale të vjedhjes me armë në bashkëpunim, parashikuar nga nenet 140 dhe 25 të Kodit Penal (KP-ja), dhe dënimin e tij me 13 vjet burgim. Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr. 156, datë 11.3.2005, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të gjykatës së shkallës së parë. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 85, datë 17.2.2006, ka vendosur mospranimin e rekursit të paraqitur nga kërkuari me arsyetimin se ai nuk përmban shkaqe nga ato të parashikuara në nenin 432 të Kodit të Procedurës Penale (KPP-ja).

2. Ndërkohë që vuante dënimin, kërkuari, me vendimin nr. 59, datë 03.05.2007 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Kurbin, është deklaruar përsëri fajtor për një ngjarje tjetër të kryer para dhënies së vendimit të parë, për veprën penale të vjedhjes me armë në bashkëpunim, parashikuar nga nenet 140 dhe 25 të KP-së, dhe është dënuar me 12 vjet burgim.

3. Ky vendim është lënë në fuqi me vendimin nr. 45, datë 25.1.2008 të Gjykatës së Apelit Tiranë.

4. Në këto kushte, Prokuroria e Rrethit Gjyqësor Kurbin, bazuar në nenet 55/2 dhe 56 të KP-së, ka kërkuar bashkimin e dënimeve penale të dhëna ndaj kërkuarit me vendime të formës së prerë, si dhe caktimin e një dënimi përfundimtar.

5. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Kurbin, me vendimin nr. 482/64, datë 13.5.2009, ka vendosur pranimin

e kërkesës, bashkimin e dënimit të ri prej 12 vjetësh, të dhënë me vendimin e Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Kurbin, nr. 59, datë 03.05.2007, me pjesën e mbetur të dënimit të mëparshëm. Dënimin përfundimisht të kërkuarit me një dënim të vetëm prej 13 vjetësh. Gjykata ka caktuar, gjithashtu, se vuajtja e dënimit fillon në datën e arrestimit (fillestar) të kërkuarit, pra më 28.11.2002. Vendimi në fjalë ka marrë formë të prerë, pa u ankimuar nga asnjëra prej palëve ndërgjyqëse.

6. Në vitin 2012, Prokuroria e Rrethit Gjyqësor Kurbin, bazuar në nenet 114 dhe 385 të KPP-së, i është drejtuar përsëri Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Kurbin për ndreqjen e gabimit material të vendimit nr. 482/64, datë 13.5.2009. Kjo e fundit, me vendim nr. 44, datë 26.3.2012, ka vendosur pranimin e kërkesës: ndreqjen e pjesës urdhëruese të vendimit penal nr. 482/64, datë 13.05.2009, duke caktuar si datë të fillimit të vuajtjes së dënimit, atë të kërkesës për bashkimin e dënimeve, pra më 24.3.2009.

7. Kundër vendimit të ndreqjes së gabimit material ka paraqitur ankim kërkuar dhe Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr. 713, datë 4.7.2012, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit nr. 44, datë 26.3.2012 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Kurbin.

8. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2013-5, datë 10.01.2013, ka vendosur mospranimin e rekursit të paraqitur nga kërkuar, me arsyetimin se ai nuk përmban shkaqe nga ato të parashikuara në nenin 432 të KPP-së.

9. Gjykata Kushtetuese, me vendimin nr. 13, datë 17.03.2014, ka vendosur pranimin e kërkesës. Shfuqizimin e vendimit nr. 00-2013-5, datë 10.01.2013 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë. Dërgimin e çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Lartë.

10. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2014-1133, datë 11.7.2014, ka vendosur mospranimin e rekursit.

II

11. **Kërkuar** i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese duke pretenduar shfuqizimin e vendimeve gjyqësore objekt kërkeje, sepse këto vendime i kanë cenuar të drejtën për një proces të rregullt ligjor në aspektet e mëposhtme:

11.1 Vendimet e gjykatave të faktit janë të paarsyetuara. Këto vendime rezultojnë të paqarta dhe nuk ndjekin një linjë logjike që lidh argumentet me pjesën urdhëruese të vendimit.

11.2 Vendimi i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë në dhomën e këshillimit është rezultat i një veprimi arbitrar dhe të kundërligjshëm.

11.3 Është cenuar parimi i sigurisë juridike, pasi në vendimin nr. 44, datë 26.3.2012 nuk ka ndreqje të gabimit, por ndryshim të vendimit të formës së prerë, pasi në këtë ndreqje vendimi kërkuar duhet të vuajë 9 vjet burg më shumë se masa e dënimit e caktuar me vendimin nr. 482/64, datë 13.05.2009.

11.4 Është shkelur barazia para ligjit (*neni 18 i Kushtetutës*). Kjo pozitë e pabarabartë e kërkuarit konsiston në faktin se vuajtja e dënimit për të duhej të fillonte nga dita e arrestimit dhe jo nga data e bashkimit të dënimeve, sikundër kanë disponuar gjykatat.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitimin e kërkuarit

12. Gjykata vlerëson se kërkuar legjitimohet *ratione personae*, në kuptim të neneve 131/f dhe 134/1/g të Kushtetutës, dhe *ratione temporis*, pasi kërkesa është paraqitur në Gjykatën Kushtetuese brenda afatit të parashikuar nga ligj. Në kuptim të nenit 30 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, individ, pasi të ketë shteruar të gjitha mjetet juridike për mbrojtjen e të drejtave të tij, mund ta paraqesë kërkesën në Gjykatën Kushtetuese brenda 2 vjetëve nga data e njoftimit të vendimit të fundit të organit përkatës shtetëror. Në rastin në shqyrtim, Gjykata konstaton se vendimi më i fundit në kohë është vendimi nr. 00-2014-1133, datë 11.7.2014 i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë (*dhomë këshillimi*).

13. Në lidhje me legjitimitimin *ratione materiae*, Gjykata vëren se pretendimet e kërkuarit në thelb janë të njëjta me pretendimet e parashtruara dhe të administruara në vendimin nr. 13, datë 17.03.2014 të Gjykatës Kushtetuese. Në këto kushte, Gjykata merr në analizë vetëm pretendime të reja e të pashqyrtuara më parë prej saj. Për rrjedhojë, analiza në vijim përqendrohet në vlerësimin e pretendimeve që lidhen me respektimin e *standardit kushtetues të arsyetimit të vendimeve gjyqësore* gjatë rigjyqimit të çështjes nga Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë.

B. Për pretendimin për cenimin e standardit kushtetues të arsyetimit të vendimit nga Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë

14. Kërkuari ka pretenduar se vendimet e gjykatave të faktit, siç është konstatuar edhe nga Gjykata Kushtetuese, janë të paarsyetuara, për rrjedhojë Gjykata e Lartë duhet ta kalonte çështjen në seancë gjyqësore. Për më tepër, edhe pse Gjykata Kushtetuese, bazuar në këtë argument, vendosi pranimin e kërkesës, shfuqizimin e vendimit nr. 00-2014-1133, datë 10.1.2013 të Gjykatës së Lartë dhe dërgimin e çështjes për rigjykim në po atë gjykatë, çështja përsëri u gjykua në dhomë këshillimi, duke vendosur mospranimin e rekursit.

15. E drejta për një proces të rregullt ligjor, që i garantohet individit nga neni 42 dhe neni 142/1 i Kushtetutës, si dhe neni 6 i KEDNJ-së, përfshin edhe të drejtën për të pasur një vendim gjyqësor të arsyetuar. Funkcioni i një vendimi të arsyetuar është t'u tregojë palëve që ato janë dëgjuar, si dhe u jep mundësinë atyre ta kundërshtojnë atë. Përveç kësaj, duke dhënë një vendim të arsyetuar, mund të realizohet vëzhgimi publik i administrimit të drejtësisë (*shih vendimet nr. 8, datë 28.2.2012, nr. 8, datë 16.3.2011, nr. 25, datë 10.6.2011 dhe nr. 38, datë 30.12.2010 të Gjykatës Kushtetuese*).

16. Në jurisprudencën e saj, Gjykata ka theksuar domosdoshmërinë e arsyetimit të vendimeve gjyqësore, penale apo civile, si një garanci për procesin ligjor. Vendimi duhet të mbështetet vetëm mbi faktet që janë paraqitur gjatë procesit gjyqësor dhe duhet të përmbajë bazën ligjore mbi të cilën bazohet zgjidhja e mosmarrëveshjes, analizën e provave dhe mënyrën e zgjidhjes së mosmarrëveshjes. Arsyetimi i vendimeve është element thelbësor i një vendimi të drejtë. Vendimi mund të kontrollohet nga një gjykatë më e lartë sipas procedurave përkatëse dhe që kjo të jetë e mundur, duhet bërë arsyetimi i vendimit, në të cilin gjyqtari tregon me qartësi faktet dhe ligjin e zbatueshëm që e kanë çuar në bërjen e një zgjedhjeje ndërmjet disa mundësive. Vendimet gjyqësore që japin gjykatat e të gjitha niveleve në përfundim të gjyqimit, përbëjnë aktin procedural kryesor të të gjithë procesit gjyqësor. Ato përmbledhin dhe finalizojnë përfundimisht qëndrimet që mban gjykata lidhur me çështjen në gjykim (*shih vendimet nr. 8, datë 16.3.2011, nr. 23, datë 4.11.2008, nr. 11, datë 2.4.2008 dhe nr. 7, datë 9.3.2009 të Gjykatës Kushtetuese*).

17. Zbatimi i këtij parimi është vlerësuar nga Gjykata rast pas rasti, në varësi të rrethanave konkrete të çështjes, duke analizuar nëse vendimet gjyqësore të kundërshtuara e kanë përmbushur në mënyrë të mjaftueshme detyrimin për arsyetimin e vendimeve të tyre. Ajo ka verifikuar nëse vendimi i kundërshtuar është logjik, ka kundërthënë, përmban referencat në ligjin e zbatueshëm dhe nëse respekton të gjitha elementet e sipërpërmendura. Gjykata ka theksuar, gjithashtu, se detyrimi për të respektuar këtë standard ndryshon në varësi të rrethanave të çështjes konkrete dhe natyrës së vendimit, dhe se masa e arsyetimit varet nga natyra e vendimit në fjalë (*shih vendimin nr. 25, datë 10.6.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

18. Në këtë kontekst, Gjykata ka theksuar se ajo e vlerëson arsyetimin e një vendimi gjyqësor vetëm në kuadrin e përmbushjes ose jo të standardeve të mësipërme, pasi nuk është detyrë e saj të analizojë provat dhe faktet ku është bazuar gjykata për zgjidhjen e çështjes së themelit. Kjo mbetet detyrë funksionale e gjykatave të juridiksionit të zakonshëm. Në aspektin e kontrollit kushtetues, Gjykata verifikon nëse arsyetimi i vendimit gjyqësor i ka plotësuar ose jo kriteret e përcaktuara më sipër, të cilat garantojnë të drejtën për të pasur një vendim gjyqësor të arsyetuar. Në vlerësimin e Gjykatës nuk mjafton që arsyetimi të jetë formalisht i pranishëm në kuptimin grafik dhe strukturor, pasi kjo do ta bënte atë thjesht fiktiv. Arsyetimi duhet domosdoshmërisht të plotësojë kriteret minimale ligjore të përcaktuara dhe të mos ketë të meta të tilla serioze që cenojnë standardin e vendimit gjyqësor të arsyetuar (*shih vendimin nr. 55, datë 18.12.2012 të Gjykatës Kushtetuese*).

19. Gjykata është shprehur edhe lidhur me zbatimin e këtij detyrimi nga Gjykata e Lartë për vendimet e dhëna prej saj në dhomë këshillimi dhe referuar natyrës së gjykimit kushtetues të kërkesave individuale, ka theksuar se vetëm kur janë të pranishme pretendime që kanë të bëjnë me shkeljen e parimeve themelore të procesit gjyqësor, si dhe kur këto pretendime gjejnë pasqyrim në materialet e çështjes, atëherë vendimi i Kolegjit për mospranimin e rekursit vë në dyshim të drejtën për një proces të rregullt ligjor (*shih vendimet nr. 19, datë 19.7.2005 dhe nr. 22, datë 6.6.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

20. Në rastin konkret, siç rezulton qartësisht nga përmbajtja e vendimit nr. 00-2014-1133, datë 11.7.2014 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, Gjykata vëren se çështja është shqyrtuar në dhomën e këshillimit duke vendosur mospranimin e rekursit.

21. Për një analizë në vazhdimësi të çështjes, Gjykata u përmbahet qëndrimeve të shprehura më parë në lidhje me këtë çështje në vendimin nr. 13, datë 17.3.2014, duke ritheksuar faktin se zbatimi i detyrueshëm i vendimeve të saj është i garantuar nga Kushtetuta, e cila në nenin 132 dhe nenin 145 të saj sanksionon shprehimisht këtë koncept kushtetues. Vendimet e Gjykatës kanë fuqi detyruese të përgjithshme dhe janë përfundimtare. Ato përbëjnë jurisprudencë kushtetuese dhe, për rrjedhojë, kanë efektet *e forcës së ligjit*. Ky efekt detyrues ka të bëjë si me pjesën urdhëruese, ashtu edhe me pjesën arsyetuese të vendimit. Në respekt të doktrinës dhe të jurisprudencës kushtetuese, Gjykata ka theksuar se efekti detyrues që pasqyrohet mbi argumentet thelbësore të vendimit të saj përbëjnë edhe një *ratio decidendi*, eliminimi i të cilave do ta bënte vendimin, në tërësinë e tij, të pakuptimtë. Nga kjo pikëpamje, Gjykata ka theksuar se nga standardi i detyrimit të zbatimit të vendimmarrjes kushtetuese nuk mund të bëjë përjashtim as vet Gjykata Kushtetuese (*shih vendimet nr. 5, datë 7.2.2001; nr. 14, datë 3.6.2009 dhe nr. 21, datë 29.4.2010 të Gjykatës Kushtetuese*).

22. Ndikimi i padiskutueshëm i vendimeve të Gjykatës Kushtetuese është i tillë që iu imponon të gjitha organeve shtetërore, duke mos përjashtuar as gjykatat, fuqinë detyruese të arsyetimit të vendimit të saj. Arsyetimi që përdor Gjykata Kushtetuese në vendimet e saj ka forcën e ligjit, çka buron nga autoriteti i këtij organi për të thënë fjalën e fundit në çështjet për të cilat të tjerët tashtëm janë shprehur. Çdo qëndrim i kundërt krijon një precedent të rrezikshëm në marrëdhëniet institucionale (*shih vendimet nr. 5, datë 7.2.2001 dhe nr. 20, datë 1.6.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

23. Në vendimin nr. 13, datë 17.03.2014 Gjykata ka çmuar se “*në kushtet kur janë të pranishme pretendime që kanë të bëjnë me shkeljen e dispozitave procedurale që kanë ndikuar në dhënien e vendimit, si dhe të parimeve themelore të procesit të rregullt ligjor, Gjykata e Lartë duhet të mbante një qëndrim të shprehur lidhur me pretendimet e ngritura nga kërkuuesi, si në funksion të rolit të saj si gjykatë e ligjit, ashtu edhe në kontrollin e respektimit të standardeve kushtetuese nga gjykatat më të ulëta. ... Mungesa e qartësisë së vendimeve të gjykatave të faktit përbën një të metë të pakapërcyeshme të përmbajtjes së secilit prej këtyre vendimeve dhe të arsyetimit të gjykatës. Gjykata vëren se kjo e metë e vendimeve të gjykatave të faktit ka të bëjë me probleme të interpretimit dhe të zbatimit të ligjit që lidhen me zgjidhjen e çështjes konkrete, e cila nuk është korrigjuar nga Gjykata e Lartë, pasi ajo nuk u ka dhënë përgjigje pretendimeve të kërkuessit edhe pse shkaqet e ngritura në rekurs nga kërkuessi janë shoqëruar me cenimin e të drejtave kushtetuese të kërkuessit, që duhen respektuar në procesin e shqyrtimit të çështjes*.”

24. Në vendimin nr. 13, datë 17.03.2014, Gjykata ka vlerësuar se kërkuessi i janë cenuar të drejtat e veta kushtetuese. Në këto kushte, ky fakt nuk mund të anashkalohet dhe t'i nënshtrohet një procesi vlerësimi nga Gjykata e Lartë, e cila ka për detyrë të garantojë zbatimin korrekt të ligjit penal, procedural dhe material nga të gjitha gjykatat, në përputhje me Kushtetutën dhe vendimet e Gjykatës Kushtetuese.

25. Duke konsideruar sa më sipër, Gjykata e sheh me vend t'i përmbahet vendimit nr. 13, datë 17.3.2014 të Gjykatës Kushtetuese për të gjitha çështjet e analizuara në funksion të këtij gjykimi. Gjykata nuk identifikon asnjë arsye të rëndësishme e cila mund të shërbejë për ndryshimin e konkluzioneve të arritura në këtë vendim, për sa kohë kushtet dhe rrethanat e çështjes në gjykim nuk kanë ndryshuar.

26. Nisur nga vlerësimi i vendimit nr. 00-2014-1133, datë 11.7.2014 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, Gjykata konkludon se në rastin konkret Gjykata e Lartë, edhe pas rigjykimit të çështjes, nuk i ka

përmbyshur në mënyrë të mjaftueshme detyrimet e përcaktuara në vendimin nr. 13, datë 17.3.2014 të Gjykatës Kushtetuese, për sa kohë pretendimet e kërkuarit në thelb nuk kanë marrë ende përgjigje të shprehur. Në këto kushte, Gjykata, duke mbajtur në konsideratë edhe efektin detyrues të vendimeve të saj, të shtjelluar më lart, vlerëson se vendimi i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë duhet të shfuqizohet. Një zgjidhje e ndryshme nga sa ka vendosur Gjykata në vendimin nr. 13, datë 17.3.2014 do të ishte antikushtetuese, pasi nuk do të respektohej një akt parësor i nxjerrë pikërisht nga një burim parësor siç është Gjykata Kushtetuese (*shih vendimin nr. 20, datë 1.6.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

27. Si përfundim, Gjykata çmon se Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë nuk ka respektuar standardin kushtetues të arsyetimit të vendimeve gjyqësore, për rrjedhojë pretendimi i kërkuarit në këtë aspekt është i bazuar dhe duhet pranuar.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131, shkronja “P”, dhe 134, pika 1, shkronja “g”, të Kushtetutës, si dhe të neneve 72 dhe 77 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash¹,

VENDOSI:

- Pranimin pjesërisht të kërkesës.
- Shfuqizimin e vendimit nr. 00-2014-1133, datë 11.07.2014 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë.
- Dërgimin e çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Lartë.
- Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë pro: Bashkim Dedja (kryetar), Vladimir Kristo, Fatmir Hoxha, Vitore Tusha, Besnik Imeraj, Gani Dizdari

Anëtarë kundër: Sokol Berberi, Altina Xhoxhaj, Fatos Lulo

MENDIM PARALEL

1. Gjykata Kushtetuese (Gjykata) ka pranuar pjesërisht pretendimet e kërkuarit Dritan Fani duke shfuqizuar vendimin nr. 00-2014-1133, datë 11.7.2014 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë (dhomë këshillimi), me arsyetimin se ky vendim nuk ka respektuar standardin kushtetues të arsyetimit të vendimeve gjyqësore, pasi nuk ka reflektuar vendimarrjen e kësaj Gjykate, konkretisht të vendimit nr. 13, datë 17.3.2014 të Gjykatës Kushtetuese.

2. Shumica, në linjë me jurisprudencën e kësaj Gjykate (*shih vendimin nr. 20, datë 1.6.2011 të Gjykatës Kushtetuese*), ka argumentuar se zbatimi i detyrueshëm i vendimeve të saj është i garantuar nga Kushtetuta, e cila në nenin 132 dhe 145 të saj sanksionon shprehimisht këtë koncept kushtetues. Vendimet e Gjykatës kanë fuqi detyruese të përgjithshme dhe janë përfundimtare. Ato përbëjnë jurisprudencë kushtetuese dhe, për rrjedhojë, kanë efektet *e forcës së ligjit*. Ndikimi i padiskutueshëm i vendimeve të Gjykatës është i tillë që iu imponon të gjitha organeve shtetërore, duke mos përjashtuar as gjykatat, fuqinë detyruese të arsyetimit të vendimit të saj. Arsyetimi që përdor Gjykata në vendimet e saj ka forcën e ligjit, çka buron nga autoriteti i këtij organi për të thënë fjalën e fundit në çështjet për të cilat të tjerët tashmë janë shprehur. Çdo qëndrim i kundërt krijon një precedent të rrezikshëm në marrëdhëniet institucionale (*shih paragrafët 21-22 të vendimit*).

3. Pavarësisht se pajtohem me vendimin e shumicës, çmoj se kërkesa duhej pranuar në tërësinë e saj, duke shfuqizuar të gjitha vendimet gjyqësore të kundërshtuara. Për këtë arsye e shoh me vend të

¹ Gjyqtari V. Kristo votoi për pranimin tërësisht të kërkesës; Gjyqtarja V. Tusha votoi edhe për shfuqizimin e vendimit të apelit.

shprehem me mendim paralel.

4. Sikurse vërehet edhe në mendimin e shumicës, kërkuesi Dritan Fani, pas shterimit të mjeteve të juridiksionit të zakonshëm, i është drejtuar kësaj Gjykate me pretendimin për cenim të procesit të rregullt gjyqësor, për shkak të gabimit në mënyrën e bashkimit të dënimeve në ngarkim të tij. Kjo e fundit, me vendimin nr. 13, datë 17.3.2014, ka vendosur pranimin e kërkesës dhe ka arritur në përfundimin se në procesin e zhvilluar ndaj tij ka pasur cenim të nenit 42 të Kushtetutës². Pas këtij vendimi, Gjykata e Lartë, të cilës i është ridrejtuar kërkuesi, duke mos marrë parasysh vendimin e lartpërmendur të Gjykatës, ka vendosur mospranimin e kërkesës së tij, me arsyetimin se gjykatat e faktit nuk janë shprehur për themelin e vendimeve të mëparshme të bashkimit të dënimeve, por për ndreqjen e gabimit material që është verifikuar në të (datën e fillimit të llogaritjes së vendimit).

5. Në zbatim të jurisprudencës së lartpërmendur të Gjykatës jam i mendimit se garantimi i zbatimit të ligjit penal, procedural dhe material nga të gjitha gjykatat, në përputhje me Kushtetutën dhe vendimet e kësaj Gjykate, është detyrë e Gjykatës së Lartë, dhe për atë lind detyrimi që të riparojë pasojat e shkeljeve të konstatuara nga vendimet e Gjykatës Kushtetuese. Nga ana tjetër, mendoj se në rastin konkret, në kushtet kur Gjykata e Lartë nuk ka reflektuar mbi vendimmarrjen e kësaj Gjykate, nuk ka asnjë pengesë që të pranohet në tërësi kërkesa në shqyrtim, duke u shfuqizuar të gjitha vendimet gjyqësore të dhëna ndaj kërkuesit, dhe çështja të rikthehet për rigjykim në gjykatën e shkallës së parë, aty ku fillojnë edhe shkeljet e konstatuara nga Gjykata në vendimin nr. 13, datë 17.03.2014 sepse ankimi kushtetues, në linjë me jurisprudencën kushtetuese dhe atë të GEJDNJ-së, është mjeti efektiv për rivendosjen në vend të së drejtës së shkelur dhe rregullimin e pasojave të shkeljes.

6. Nëse do t'i referoheshim për analogji edhe vendimeve të GJEDNJ-së, sipas kërkesave të nenit 46 të KEDNJ-së, një shtet palë, për të cilin GJEDNJ-ja është shprehur se ka shkelur Konventën ose Protokollet e saj, ka detyrimin që të veprojë në përputhje me vendimin e asaj gjykate. Shteti ka detyrimin jo vetëm të shlyejë dëmin material ndaj personave të interesuar, por edhe të marrë masa individuale dhe/ose, nëse është e përshtatshme, masa të përgjithshme në rendin e vet ligjor që t'i japë fund shkeljes së gjetur nga gjykata dhe të rregullojë pasojat e shkeljes, me qëllimin që kërkuesi të rikthehet, për aq sa është e mundur, në gjendjen që ishte para se të bëhej shkelja (*vendimi në çështjen Scozzari dhe Giunta kundër Italisë, nr. 39221/98 dhe 41963/98, § 249, ECHR 2000-VIII dhe Assanidze kundër Gjeorgjisë, nr. 71503/01, § 198, ECHR 2004-II*).

7. Në vendimet e saj, GJEDNJ-ja ka shprehur parimin e njohur të së drejtës ndërkombëtare *restitutio in integrum*, i cili është përdorur shpesh nga Komiteti i Ministrave në rezolutat e tij. Lidhur me mënyrën se si do të zbatojnë detyrimet e parashikuara në nenin 46 të Konventës Evropiane e të Drejtave të Njeriut (KEDNJ) për ekzekutimin e vendimeve të GJEDNJ-së, shtetet palë të KEDNJ-së gëzojnë diskrecion dhe KEDNJ-ja nuk përmban dispozita që t'u imponojë palëve kontraktuese detyrimin për të parashikuar në ligjin e brendshëm rishqyrtimin apo rihapjen e procedimeve. Gjithsesi, ekzistenca e mundësive të tilla, në rrethana të veçanta, ka provuar të jetë e rëndësishme dhe në disa raste i vetmi mjet për të arritur *restitutio in integrum* (shih çështjen *Xheraj kundër Shqipërisë, vendimi i datës 14.12.1998, si dhe vendimin nr. 45, datë 1.11.2013 të Gjykatës Kushtetuese*).

8. Edhe Gjykata, në vështrim të jurisprudencës së GJEDNJ-së, lidhur me interpretimin e nenit 13 të KEDNJ-së, i cili sanksionon termin “ankim efektiv”, ka theksuar se është e rëndësishme të përcaktohet

² Në vendimin nr. 13, datë 17.03.2014 Gjykata është shprehur se “vendimet e gjykatave të faktit nuk kanë arsyetuar me qartësi lidhur me këto dy aspekte të bashkimit të dënimeve, me momentin që kërkuesi ka kryer veprën e dytë penale, i cili përcakton dhe mënyrën e llogaritjes së vuajtjes së dënimit përfundimtar .. si dhe ... në lidhje me kohën që të pandehurit i ngelet akoma për të vuajtur. Këto të meta nuk janë riparuar as nga Gjykata e Lartë, për më tepër kur kërkuesi ka pretenduar se në kundërshtim me nenin 55/2 të KP-së, është kapërcyer kufiri më i lartë i parashikuar për llojin e dënimit të dhënë kërkuesit (dënimi maksimal i parashikuar në nenin 140 të KP-së është 20 vjet burgim). (...) Kjo e metë, gjithashtu, bie ndesh me thelbin e së drejtës, për faktin se vendimet e gjykatave të faktit të lartpërmendura, duke korrigjuar pas një harku kohor prej 3 vjetësh një vendim të formës së prerë, kanë rënduar pozitën e të pandehurit, i cili kishte krijuar pritshmëri të ligjshme në lidhje me kohëzgjatjen e dënimit përfundimtar” (shih paragrafët 24 – 25 të vendimit).

se çfarë mjetesh, sipas rastit, janë në dispozicion të individit dhe nëse ato i krijojnë atij mundësi reale për zgjidhjen e mosmarrëveshjes në mënyrë efektive. Në këtë drejtim është evidentuar se një ndër kriteret që duhet të plotësojë një ankim për të qenë efektiv është që mjeti të ofrojë mundësi të qarta dhe të sigurta për rivendosjen në vend të së drejtës së shkelur. Ajo ka përcaktuar, gjithashtu, se mjeti që të jetë efektiv, duhet të jetë i përshtatshëm, i disponueshëm dhe efikas për një çështje konkrete (*shih vendimet nr. 9, datë 15.3.2013; nr. 27, datë 20.6.2007; nr. 6, datë 31.3.2006 të Gjykatës Kushtetuese*).

9. Nisur nga sa më lart, çmoj se në rastin konkret shqyrtimi në themel i çështjes nga Gjykata do të përbënte mjetin efektiv ligjor dhe të mjaftueshëm për të vënë në vend të drejtat e shkelura, të konstatuara në procesin gjyqësor të zhvilluar në gjykatat e juridiksionit të zakonshëm. Rrjedhimisht, jam i mendimit se Gjykata duhet ta pranonte në tërësi kërkesën e paraqitur nga Dritan Fani dhe të shfuqizonte të gjithë vendimet objekt kërkesë.

10. Nga ana tjetër, vendimi i shumicës për shfuqizimin vetëm të vendimit të Gjykatës së Lartë bie ndesh edhe me disa parime të tjera të procesit të rregullt ligjor të elaboruara nga jurisprudenca kushtetuese. Rikthimi i çështjes për shqyrtim përsëri në Gjykatën e Lartë do të cenonte një element të rëndësishëm të së drejtës për një proces të rregullt ligjor, pikërisht kohëzgjatjen e paarsyeshme të procesit. Prandaj, vlerësoj se interpretimi i shumicës nuk është as në funksion të parimit të drejtësisë efektive.

11. Përfundimisht çmoj se shfuqizimi vetëm i vendimit të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë jo vetëm që zvarrit një proces të evidentuar tashmë nga kjo Gjykatë si një proces i parregullt ligjor, por nga ana tjetër nuk e identifikon Gjykatën Kushtetuese si një mjet efektiv për individin. Në këto kushte vendimi i shumicës ka më shumë vlerë formale deklarative se sa funksionale.

Anëtarë: Vladimir Kristo